



# మద్రాసు క్రైస్తవ కళాశాల (స్వయం ప్రతిపత్తి)

తెలుగు శాఖ

తాంబరం, చెన్నై - 600059

తెలుగు శాఖ & ఆంధ్ర భాషాభిరంజని సంఘం సంయుక్త ఆధ్వర్యంలో నిర్వహిస్తున్న

## అంతర్జాతీయ అంతర్జాల పెజినార్

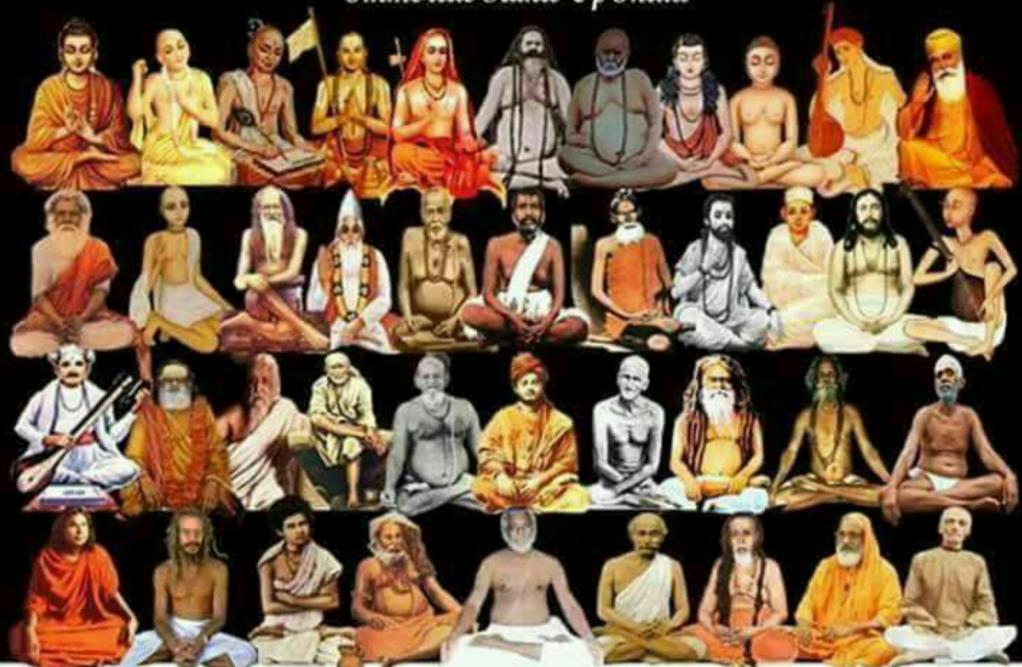
**అంశం : తెలుగు, కన్నడ భాషల్లో కాలజానులు, అవధూతులు, సిద్ధులు**

**ఫెబ్రవరి 10 & 11, 2022**

**సమాపన సభ : 11.02.2022 సాయంత్రం 4:30 గం॥**

- |                 |   |
|-----------------|---|
| అధ్యక్షులు      | : డాః శ్రీపురం యజ్ఞరేభర్,   |
|                 | శాఖాధ్యక్షులు, భాషల శాఖ.  |
| ప్రారంభ ఉపనాయసం | : ఆచార్య డి. బాల సుబ్రమణ్యం,  |
|                 | డీవ్ & ప్రినీపాల్, శ్రీ కృష్ణదేవరాయ విశ్వవిద్యాలయం, అనంతపురము             |
| ముఖ్య ఉపనాయసం   | : ఆచార్య డి. మునిరత్నం నాయుడు   |
|                 | ప్రాజెక్ట్ ఇంజెనీర్, సెంటర్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇండియన్ లాంగ్జేజ్, నెల్లూరు |
| ఆశ్రితులు       | : డాః తింట్టింపూడి శ్రీ గణేష్, జర్జీనీ                                    |
|                 | శ్రీమతి. చదలవాడ ఉండయ శ్రీ, మలేషియా  |
| కీలకోపనాయసం     | : ఆచార్య రఘుమత్ తలకెరె  |
|                 | విక్రాంత ఆచార్యులు, కన్నడ విశ్వవిద్యాలయం, హంపీ, కర్నాటక                   |
| గారథ అతిథులు    | : ఆచార్య బి. ఎంబి   |
|                 | ద్రావిడ విశ్వవిద్యాలయం, కుమ్మం  |
|                 | <b>డాః తరపట్ల సప్తనారాయణ</b>  |
|                 | అదికవి నన్నయ విశ్వవిద్యాయలం, రాజమహేంద్రవరం.                               |
|                 | <b>డాః గీతా వసంత</b>  |
|                 | సహాయాచార్యులు, కన్నడ శాఖ తుంకూర్ విశ్వవిద్యాయలం, కర్నాటక                  |
| వందన సమర్పణ     | : ప్రా. జీవీతి సలోమీ  |
|                 | సహాయ ఆచార్యులు మద్రాసు క్రైస్తవ కళాశాల                                    |

### *Immortal Saints Of India*



First Row : Pranabananda, Bholagiri, Jagat Bandhu, Vijay Krishna Goswami, Gour Deb(Bishamani), Shyamacharan Lahiri, Guru Prasanna, Dayananda Saraswati, Ram Thakur.

Sec Row : Tukaram, Bramhananda Saraswati, Aurobindo, Shirdi's Sai Baba, Balananda, Vivekananda, Bhaskarananda, Santanaji, Deoraha Baba, Maharsi Raman.

Third Row : Vishuddhananda Saraswati, Sree Jiv Goswami, Rambda Kathiababa, Kabir, Bamdeb, Sri Ramkrishna, Baba Lokenath, Ramprasad, Dada Dayal, Nigamananda, Haridas.

Fourth Row : Gautam Buddha, Sree Chaitanya, Tulsidas, Ramanuj, Shankaracharya, Totapuri, Taillanga Swami, Goraknath, Mahavir, Thyagaja, Guru Nanak.



తెలుగు విభాగం, అంతర్జాతీయ సంఘము సంయుక్త అధ్యయనంలో నిర్వహిస్తుం.

"అంతర్జాతీయ అంతర్జాల సద్గులు"

## అంశం: "తెలుగు కన్స్టిడ్ భాషాల్రీ కాల జ్ఞానులు, అవధీనాతలు, సిద్ధులు"

తేదీ || ఫిబ్రవరి 10-11 : 2022

### మొత్తం సమయం

సమయం మ॥ గం॥ 12:30 - మ॥ 1:30 న॥లకు

**అధ్యక్షులు :** డా. సగిలి సుధారాణి

ప్రముఖ రచయిత్రి, పరిశోధకులు, ప్రైపరాషాదు.

**పత్రసమర్పకులు అంతాలు :**

1. శ్రీ వెంకట స్వామి పరిశోధక విద్యార్థి శ్రీ వెంకటేశ్వర విశ్వవిద్యాలయం తిరుపతి

అధ్యైత వేదాంత శ్రీమత్యరాట్ పెటులూల వీరబ్రహ్మంద్ర స్వామి.

2. డా. వి. శ్రవణ వేచి పంచాంగ మహిళా డిగ్రీ & పీజీ కళాశాల, తిరుపతి అవధూత శ్రీ శ్రీ గణపతి స్వామిదానంద స్వామీజి చరితం

3. డా. వి.కె.ఎస్. మహాలక్ష్మి తెలుగు ఉపన్యాసకులు, ప్రభుత్వ మహిళా కళాశాల, విశాఖపట్టం శ్రీ మేకల పాఠీ గురుదేవుల పాఠన చరితం.

4. శ్రీ బామి కుమార్ పాఠ్యముల ప్రాచీన విషయాల విషయాల క్రమాలలో తెలంగాణ

5. శ్రీమతి డి.కస్తకమహావిలస్మితి తెలుగు ఉపన్యాసకులు, చిట్టాల ఇంద్రయ్య మెమోలియల్ ప్రభుత్వ కళాశాల

శ్రీ భగవాన్ రమణ మహార్షి జీతం-బోధనలు

ప్రాచీన విషయాలకు ఉన్నత పాఠశాల, తెనాలి.

అవధూత నాదానంద సిద్ధేతిత గమ్మం శంటల-దర్శనం.

**సిద్ధాంతాలు :** తుమ్మలవల్లి సామసేఖర పరిశోధక విద్యార్థి, మృద్మాసు కైస్వర కళాశాల.

10:59

23%

14:56 +91 94909 61110

48%

← 10 February, 2:57 pm



• REC



Thummaalapalli Somase...



• • • • • • • • •





# Transaction Successful

05:43 pm on 29 Dec 2021

Paid to

Kannada భాషలో ₹300



అవధూతులు సెమినార్

Telugu

9652241261

Banking Name : Botladunduru Venkata ✓



Transfer Details



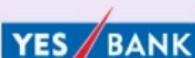
[Send Again](#) [View History](#) [Share Receipt](#)



Contact PhonePe  
Support



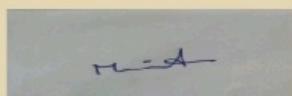
Powered by



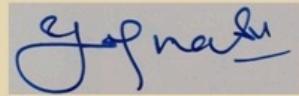
# MADRAS CHRISITIAN COLLEGE

## CERTIFICATE

This is to certify that D. Kanaka Mahalakshmi, Lecturer in Telugu, from the Institution SCIM GDC, Tanuku, Title of The Paper : "Bhagavan Ramana Maharshi Jeevitamu - Bodhanalu" Participated and presented a paper successfully in the International Webinar on "Kalagnanulu, Avadhuthalu & Siddhulu In Telugu & Kannada Languages" on 10 & 11 February 2022, organised by the Department of Languages, Madras Christian College, East Tambaram, Chennai, TN



Mr. A. Muniraja  
Seminar Co-convener



Dr.S. Yagna Sekhar  
Seminar Convener



Dr. P. Wilson  
Principal

దారపురెడ్డి కనకమహాలక్ష్మీ  
తెలుగు అధ్యాపకురాలు  
శ్రీ చిట్టారి ఇంద్రయ్య మొమోరియల్ ప్రభుత్వ డిగ్రీ కళాశాల  
తఱకు, ప.గో.జిల్లా.  
చరంపాటి : 8639251531  
kanaka84maha@gmail.com

## భగవాన్ రమణ మహర్షి జీవితము - బోధనలు

అనాదిగా భారతదేశం ఆధ్యాత్మికంగా ఎంతో మంది మహర్షులను, యొగులను ప్రపంచానికి అందించింది. ప్రాచీన కాలం నుండి, ఆధునిక కాలం వరకూ ఎంతో మంది ఆధ్యాత్మిక గురువులు ప్రభవించినా అరుదైన అధ్వేతవాణి శ్రీ భగవాన్ రమణ మహర్షి చాలా వరకూ మౌనంగా ఉంటూ తన జీవితాన్నే ఉపదేశంగా అందించి అవసరమైనప్పుడు అన్వేషకులకు “నిన్ను నీవు తెలుసుకో”, “నేనెవరు” అనే ఆమూల్యమైన బోధనలు అందించిన వారు శ్రీ రమణులు. ఈయనను అనుసరించిన ప్రముఖులు ప్రపంచంలో నలుచెరగులా ఉన్నారు.

దక్కిణభారతదేశంలో తమిళనాడులోని మధుర కు 20 కిలోమీటర్ల దూరంలో తిరుచ్చాలి గ్రామంలో అలగమ్మ, నుందరామయ్యర్ దంపతులకు ది. 30.12.1879 వ తేదీన ద్వితీయ సంతానంగా ఒక కుమారుడు జన్మించాడు. అతనికి వెంకట్రామన్ అనే పేరు పెట్టారు. ఈ వెంకట్రామన్ కి చదువు తక్కువ. ఎక్కువగా ఆటలు ఆడేవాడు. నిద్ర కూడా ఎక్కువే. వెంకట్రామన్ 16వ సంవత్సరంలో అడుగుపెట్టినప్పుడు ఆయన తండ్రి మరణించారు. పేద కుటుంబం కావడంతో కుటుంబ పోషణ కష్టం అయ్యాంది. తల్లి అలగమ్మ ఇద్దరు మగ పిల్లలను మరిది వద్దకు పంపించింది. వెంకట్రామన్, ఆడపిల్ల, తల్లి వద్దే ఉన్నారు. వెంకట్రామన్ ప్రాథమిక విద్య స్వగ్రామంలో పూర్తి చేసి, మధుర వెళ్లి, అన్నతో పాటు మిషన్ పైసుక్కల్లో చేరాడు.

1895లో వెంకట్రామన్ ఐదవ శారం చదువుతున్నప్పుడు తిరుచ్చి గ్రామ నివాసి రామస్వామి అయ్యర్ మధురలో కనిపించినప్పుడు మీరు ఎక్కుడి నుండి వస్తున్నారు అని అడుగగా, అరుణాచలం నుంచి అని సమాధానం ఇచ్చారు. అరుణాచలం అనే పేరు వినగానే బాల వెంకట్రామన్ అంతలేని ఆనందంలో మునిగిపోయాడు. అరుణాచలం ఎక్కడ ఉందని వెంకట్రామన్ అడుగగా తిరువన్నామలై పేరు వినలేదా అదే అరుణాచలం అనే సమాధానం ఇచ్చాడు. ఆ క్షణం నుండి అరుణాచలం అనే పదం ఆయనకు ఒక మంత్రంగా మారిపోయాంది. కొన్ని రోజుల తర్వాత పినతండ్రి సుబ్బాయ్యర్ “పెరియ పురాణం” అనే గ్రంథం ఇచ్చి చదవమన్నారు. ఆ గ్రంథం నాయనార్లు అనే శివభక్తుల జీవితాలతో కూడిన పుస్తకం. ఆ గ్రంథం చదివి అందులోని మహాత్ముల వైరాగ్యం, జ్ఞానంతో ఎంతో ప్రభావితం అయ్యాడు. 1896 జులై నెలలో ఇంట్లో తనక్కడే ఉన్న సమయంలో తాను చనిపోతున్ననే భయంతో అంతర్మఖం అయినప్పుడు కలిగిన మృత్యు అనుభవంతో “దేహానికి మరణం ఉంటుంది కానీ “నేను ఉన్నాను” అనేది దేహానికి అతీతంగా చిద్వస్తువుగా ఉన్నట్లు గ్రహించారు. అద్భుతమైన ఈ అనుభవం కలిగిన తరువాత వెంకట్రామన్ లోని మమకార బంధాలన్నీ విడిపోయాయి. ప్రాపంచిక విషయాలపై ఆశ, కోరిక, ప్రయత్నం, ఏమీ లేకుండా పోయాయి. ముందు చెప్పుకున్నట్లు అరుణాచలం గురించి కూడా తెలుసుకోవడంతో 16 సంవత్సరాల వెంకట్రామన్ ఇల్లు విడిచి, ఎవరికీ చెప్పుకుండా ఎంతో కష్టపడి తిరువన్నామలై చేరుకున్నారు. ఆ క్షణం నుంచి గురువైనా, తండ్రి అయినా అన్నీ అరుణాచలేశ్వరుడే ఆయనకు. అరుణాచలంలో శివ దర్శనం చేసుకొని, ఆలయ పరిసరాలలోని పాతళ లింగ గుహల లోపల ఎంతోకాలం అచ్చట సమాధిస్థితిలో ఉండిపోయారు. స్వామి పరిస్థితి చూసి కొందరు భక్తులు ఆయనను సంరంఖీంచి గురుమూర్తి అనే మరంలో ఉంచారు. తరువాత తల్లికి ఈ విషయం తెలిసి, ఆయనను తీసుకువెళ్లడానికిరాగా, తిరిగి వెళ్లడానికి నిరాకరించి, “ఏది ఎలా జరగాలో అట్లానే జరుగుతుంది” అని రాసి ఇచ్చారు.

1899వ సంవత్సరంలో అనుచరుదైన పళని స్వామితో కలసి విరూపాక్ష గుహకు మకాం మార్చారు. తరువాత కాలంలో సంస్కృత విద్యాంసుడు, గాప్ప తపస్వి అయిన కావ్యకంర గణపతి ముని, వెంకట్రామన్ను దర్శించి, ఆయన వద్ద నుండి ఉపదేశం పొంది కొన్ని సంస్కృత శీలకాలు ఆశువుగా చదివి వినిపించారు. అప్పుడే వెంకట్రామన్కి

“భగవాన్ రమణ మహర్షి” అనే పేరు మార్చారు. అప్పటి నుండి భక్తులు స్వామిని రమణమహర్షి అని పిలవడం ప్రారంభించారు. తరువాత సంవత్సరాలలో అనేక మంది పాశ్చాత్యులు రమణులను సందర్శించి విశేషంగా ప్రభావితం అయ్యారు. వారిలో పాల్ బ్రింటన్, ఎఫ్. హెచ్. హంఫ్రేస్, సోమర్సెట్ వంటి వారు ముఖ్యులు. హౌనంగా, తమ చూపులతోనే వారి సందేహాలను తీర్చేవారు. పరమహంస యోగానంద, స్వామి రామదాసు వంటి యోగులు కూడా రమణులను దర్శించుకున్నారు. అలాగే ఆచార్య వినోభా భావే భారత ప్రధమ రాష్ట్రపతి బాబు రాజేంద్రప్రసాద్, సి.రాజగోపాలాచారి తదిదర ప్రముఖులు రమణులను దర్శించుకున్నారు. ప్రభ్యాత రచయిత శ్రీ గుడిపాటి వెంకటాచలం కూడా రమణుల శిష్యులుగా మారారు. రమణుల ఆశ్రమంలో సందర్శకులకు పరమశాంతి లభించేది. ఆశ్రమంలో ఎన్నో నెమళ్ళు, ఆపులు, లేళ్ళు, కోళ్ళు, కుక్కలు మరెన్నో ఇతర జీవులు మహర్షి సహవాసంలో జీవించేవి. జాతి, కుల, మత భేదాలు లేకుండా, అనేక మంది భక్తులు దర్శించుకునే వారు. వారిని భక్తులు సాక్షాత్తు సుబ్రహ్మణ్య అవతారంగా భావించేవారు. ఎన్నో అద్భుత సంఘటనలు వారి సమక్షంలో జరిగినా తమ ప్రమేయం ఏమీ లేదని చెప్పేవారు. చివరి రోజులలో ఎడమ చేతిపై ప్రణం పెరిగి, క్యాస్టర్ కారణంగా 14.04.1980 సంవత్సరంలో దేహాన్తి వదిలిపెట్టారు. దానికి ప్రధాన స్వభావం అయినా సమత్వం జీవకారుణ్యం లక్షణాలు భగవాన్లో విశేషంగా కనపడేవి వీటికి ఉదాహరణలుగా కొన్ని సంఘటనలు చెప్పుకోవచ్చు.

అరుణాచలంలో హరిజన శ్రీలు ఉదయమే అరుణగిరి ఎక్కి మధ్యాహ్నం వరకు నిమ్మగడ్డి, కట్టపుల్లలు యేరి, పెద్ద మోపులు కట్టేవారు. వాటిని నెత్తిమీద పెట్టుకొని ముచ్చేమటలతో పడుతూ లేస్తూ ఒకటి రెండు గంటల మధ్య తిరగి వచ్చేవారు. ముఖ్యంగా వేసవి కాలంలో నెత్తిమీద అరుణుడు, కాళ్ళకింద అరుణగిరి. ఇంక వారి తాపం, బాధ చెప్పునటి కాదు. వాళ్ళు అంటరాని వాళ్ళు అవటం వల్ల, కొండ పైనున్న తీర్థాలలో కాళ్ళు, చేతులు కడుక్కేవడానికి కూడా అర్థత ఉండేదికాదు. కరుణామయుడైన భగవాన్ వారి బాధను గమనించి, వారి కోసం పెద్ద కడవ పుష్పకుని తీర్థం దగ్గర ఎదురు చూస్తుండే వారు. భగవాన్ని చూడగానే ఆ శ్రీలు గబగబా వచ్చేవారు. నెత్తిమీద మూటలు పడేసి, పమిటలు జారవిడిచి కూర్చునే వారు. అప్పుడు భగవాన్ వకచకా కడవతో వారిపై నీళ్ళు కుమ్మరించే వారు. ఆ శ్రీలు కప్పుడు దేహాలతో పాటు, మనస్సులూ చల్లబడేవి.

భగవాన్ విరూపాక్ష గుహలో ఉండే రోజుల్లో ఒక అద్భుతం జరిగింది. ఓసారి సుమారు యాభై కోతులు “ఓ” అని ఏడుస్తూ చనిపోయిన కోతిని మోసుకుని భగవాన్ పాదాల ముందు పెట్టి ఫోల్లుమన్నాయి. భగవాన్ కరుణామయ నేత్రాలతో అంతా తిలకించి, వాటిని ఓదారుస్తున్న స్వరంతో, “పుట్టిన వాడు చచ్చిపోతాడు. చనిపోవడానికి ఎదో కారణం ఉండాలి కనుక ఇక నిమిత్తం ఏర్పడుతుంది అంతే. వివేకి మరణానికి శోకించడు” అన్నారు. భగవాన్ అమృత వాక్కులు విని అర్ధమైనట్లు కోతులు శవాన్ని తీసుకుపోయాయి. రమణుల సాన్నిధ్యంలో కొన్ని సంఘటనలు సూచిస్తాయి. వాటిలో కొన్ని సంఘటనలు వివరిస్తాసు.

ఒక రోజు ఆశ్రమ సర్వాధికారి నిరంజనానందస్వామి ఉగ్రాణం భాశీ అయిందని భక్తులందర్చి వెళ్ళిపోమ్మన్నారు. భగవాన్ ఆ సంగతి విని, “పశుపట్టుదులకు ఏ ఉగ్రాణం ఉంది. మీరు ఎక్కడికి వెళ్ళనవసరం లేదు. ఉండండి” అన్నారు. ఆశ్వర్యంగా ఆ రోజు తెల్లవారు జామునే ఎవరో బళ్ళపై బియ్యమూ, ఉప్పు, పప్పులు అన్నో ఆశ్రమానికి తెచ్చారు. స్వామి సంకల్ప సిద్ధులు కదా! చిత్తరూ జిల్లాలో నివసిస్తున్న శ్రీరామలింగస్వామికి పెళ్ళయిన మూడు నెలలకే శరీరమంతా కుష్ఠ వచ్చింది. ఎన్ని మందులు వాడినా తగ్గలేదు. 1942 డిశంబరులో ఒక స్నేహితుని ద్వారా శ్రీ భగవానుల గురించి విని, శ్రీ రమణాశ్రమానికి వెళ్ళారు. కానీ వారికున్న వ్యాధి వల్ల వారు భగవాన్ను దర్శించడానికి ఆశ్రమవాసులు ఒప్పుకోలేదు. సరిగ్గా ఆ సమయంలో భగవాన్ సోపాలో కూర్చొని అరుణాచలము వంక చూస్తున్నారు. అతను భగవాన్ చూస్తున్న కిటికీ ప్రక్కన కనీరు కారుస్తా నిలబడ్డాడు. భగవాన్ చూపు అతనిపై

పడింది. చేతితో రమ్యని సంజ్ఞ చేసారు భగవాన్. అతను లోపలికి వెళ్లగానే, అతని తలపైన తమ హస్తాలతో నిమిరి విభూతి ఇచ్చారు. మామూలుగా భగవాన్ ఎవరినీ తాకరు. అనందంతో అతను భగవాన్ దగ్గర సెలవు తీసుకుని వెళ్లాడు. ఆ తరువాత మూడు మాసాల్లో అతనికి పూర్తిగా కుష్ణ వ్యాధిపోయి, ఒక మామూలు మనిషిగా అందరిలో తిరగగలిగాడు.

ఆశ్రమంలో ఉంటున్న భక్తుడు సుందరం, ఆస్తా గృతో బాధపడేవాడు. ఆయనెప్పుడూ తన వ్యాధిని బాగు చెయ్యమని భగవాన్ని కోరలేదు. మమూలుగా, భగవాన్ పచ్చడి రుచ్చి దగ్గరున్న వారికి రుచి చూడమని కొంచెం, కొంచెం చేతుల్లో పెట్టేవారు. దానినే అందరూ ప్రసాదంలా తినేవారు. ఓరోజు అలాగే భక్తుడు సుందరంకు పెట్టి “ఇదే మందున్నారు” ఆశ్వర్యంగా ఆనాటితో ఆ భక్తుని ఆస్కా సయమైపోయింది. సర్వజ్ఞుడైన భగవాన్ ఆ భక్తుడు తన వ్యాధిని తొలగించమని భగవాన్ని అడగకపోయినా, తమకు తాముగా అనుగ్రహం చూపి అతని జబ్బు నయం చేసారు.

**భక్తుల కోరికపై అనేక గ్రంథాలు రాశారు.**

**రమణుల ప్రధాన రచనలు:**

1. విచార సంగ్రహము: ఇది స్వామి రాసిన మొదటి గ్రంథము. 1900 సంవత్సరంలో స్వామి ఇచ్చిన ప్రశ్నేత్తరాలను నటునానంద స్వామి విచారణ సంగ్రహముగా తయారు చేశారు. ఇది యోగ విషయ గ్రంథము.
2. వివేక చూడామణి - అనువాద గ్రంథము
3. శంకరుల అత్మబోధ - అనువాద గ్రంథము
4. నేనెవడను.
5. అరుణాచల స్తుతి పంచకము: అరుణాచలుణ్ణి స్తుతిస్తూ ప్రాసిన భక్తిసార ప్రవంతి. ఇందులో అరుణాచల అక్షరమణమాల

అరుణాచల నవ మణిమాల

అరుణాచల పదికము

అరుణాచలాష్టుకము

అరుణాచల పంచ రత్నములు కలవు.

6. ఉపదేశ సారము
7. ఉన్నది నలుబది
8. ఉపదేశ మంజరి
9. ఏకాత్మ పంచకం
10. విచార మణిమాల

ఈ విధంగా అనేక రచనలను మహర్షి వారు భక్తులకు అందించారు. రమణుల వారు బోధలు చేసారు. వారు పేరొన్న కొన్ని నూతన సత్యాలు:

1. ఆత్మ శరీరంలో ఎదురు రొమ్ముకు కుడివైపున ఉంది. ఇది యోగశాస్త్రానికి నూతన అధ్యాయం.
2. “నేను” అనేది మహామంత్రం. ఇది ఓంకారం కన్నా శక్తిపంతమైనది. ఇది భగవంతుని మొదటి నామం. ఇది మంత్ర శాస్త్రానికి మౌలికాధ్యాయం.
3. హృదయమే శక్తికేంద్రం. దీని నుండి సహస్రానానికి “అమృతనాది” వుంది. ఇది అజ్ఞానిలో మూతపడి ఉంటుంది. ఇది తెరుచుటే మోక్షం.

4. ముక్తి అంటే వ్యక్తిత్వం నశించడం కాదు. శరీర పరిమితమైన “నేను” నశించి, పరిపూర్ణమైన “నేను”గా రూపొందటం అంటే అహంకారంలోని “కారం” పోయి “అహం” మిగలటం.
5. “నేనెవడును?” అను ప్రశ్న ద్వారా అంతర్ముఖుడవైనే హృదయంలోని ఆత్మను అన్వేషించు.
6. భగవంతునకు శరణాగతి చెందు.

**ముగింపు:**

ఈవిధంగా రమణమహర్షుల వారు తమ జీవిత పర్యంతము అత్యుత్తమ మైన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానాన్ని అందించుటంతో పాటు జీవకార్యాన్ని, సమత్వాన్ని ప్రదర్శించారు. మహర్షి వారి ప్రేరణతో అనేక మంది స్వదేశీయులు, విదేశీయులు కూడా ఉత్సప్పమైన ఆత్మ జ్ఞానాన్ని పొందారు.

**ఆధార గ్రంథాలు:**

భగవాన్ శ్రీ రమణమహర్షుల దివ్య జీవిత మకరందము - నిమిషకవి పేర్రాజు